

INSTITUTI I KURRIKULAVE DHE I STANDARTEVE

LËNDA: GJEOGRAFIA E GREQISË

KLASA VIII

**ARSIMI I MESËM I ULËT PËR
PAKICAT GREKE**

TIRANË, 2006

I. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHËM

Objekti i studimit të lëndës

Gjeografia e Greqisë për klasën VIII ka për objekt studimi shkencor, në përshtatje me moshën e nxënësve: natyrën, popullsinë dhe ekonominë e Greqisë, lidhjen e ndërsjellë ndërmjet natyrës dhe zhvillimit e organizimit hapësinor të veprimtarisë jetësore e prodhuese të shoqërisë si dhe studimin tërësor të rajoneve gjeografike të Greqisë.

Në përfundim të studimit të lëndës nxënësit duhet:

1. Të duan, të nderojnë dhe të jenë krenarë për kombin e tyre.
2. Të njohin dukuritë dhe proceset kryesore gjeografike, që shfaqen në hapësirat fizike të Greqisë dhe në rajonet e veçanta të saj.
3. Të kenë koncepte të qarta për rolin e faktorëve natyrorë në modelimin, zhvillimin dhe shpërndarjen hapësinore të dukurive e proceseve gjeografike të rajoneve të Greqisë.
4. Të njohin ndikimin dhe rolin përcaktues të veprimtarisë jetësore e prodhuese të shoqërisë mbi natyrën e Greqisë.
5. Të kuptojnë lidhjet e gjendjes së mjedisit gjeografik të me veprimtaritë jetësore të shoqërisë dhe, mbi këtë bazë, të dinë të zbatojnë rregullat e mbrojtjes së mjedisit nga ndotja e degradimi.

II. OBJEKTIVAT KRYESORE TË LËNDËS

Nxënësit duhet të jenë në gjendje:

1. Të njohin veçoritë strukturore dhe të shpërndarjes hapësinore të popullsisë së Greqisë.
2. Të analizojnë në një njësi gjeografike konkrete lidhjet e ndërsjella ndërmjet faktorëve natyrorë dhe atyre social-ekonomikë.
3. Të plotësojnë hartat memecë të trevave dhe të rajoneve të veçanta .
4. Të paraqesin me anën e një diagrami vlerat e ndryshme të një dukurie gjeografike (për shembull: popullsia aktive e Greqisë).
5. Të përshkruajnë, në mënyrë të përgjithësuar, vendndodhjen, formën dhe shpërndarjen hapësinore të vendbanimeve në hartat e Greqisë.
6. Të përshkruajnë veçoritë e rrjetit të komunikacionit të paraqitura në një hartë, sipas tipit, dendësisë dhe drejtimit dhe të zbulojnë lidhjen e këtij rrjeti me relievin, hidrografinë, ekonominë etj.
7. Të “lexojnë” hartat e ndryshme tematike dhe t’i përdorin ato si burime për fitimin e njohurive të reja.
8. Të përdorin njohuritë dhe shprehjet gjeografike gjatë punës së pavarur për realizimin e projekteve mësimore.

III. PËRMBAJTJA E LËNDËS

Javë mësimore 35 x 1 orë mësim në javë = 35 orë mësimore

- Njohuri të reja 30 orë

- Punë praktike 2 orë
- Përsëritje 2 orë
- Në dispozicion 1 orë

Veçoritë e përgjithshme - 3 orë

Pozita gjeografike dhe vlerësimi i saj gjeografik e ekonomik. Tipare të përgjithshme të natyrës, të popullsisë dhe të ekonomisë së Greqisë. Rajonet e Greqisë dhe kriteret e përcaktimit të tyre.

EPIRI DHE ISHUJT E JONIT 4 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike. Relievi. Ndarja administrative. Qytetet kryesore. Popullsia dhe ekonomia.

MAQEDONIA 3 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi, ndarja administrative, qytetet kryesore, popullsia dhe ekonomia. Selaniku.

TRAKA 3 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi, ndarja administrative, qytetet kryesore, popullsia dhe ekonomia.

PUNE PRAKTIKE 1 ore (Epiri ,Maqedonia Traka, relievi dhe ndarja administrative)

THESALIA 3 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi, ndarja administrative qytetet kryesore. Popullsia dhe ekonomia.

GREQIA QENDRORE 3 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi, ndarja administrative, qytetet kryesore, popullsia dhe ekonomia. Athina dhe Pireu

PELOPONEZI 3 ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi. ndarja administrative, qytetet kryesore, popullsia dhe ekonomia.

ISHUJT E EGJEUT 3ore

Pozita gjeografike dhe roli i saj në veçoritë natyrore dhe social ekonomike, relievi. Ndarja administrative, qytetet kryesore, popullsia dhe ekonomi, Kreta.

PUNE PRAKTIKE 1 ore (Thesalia, Greqia qendrore, Peloponezi, Ishujt e Egjeut, Relievi dhe ndarja administrative)

GREQIA SHETET I KOMUNITETIT EVROPIAN 5 ore

Greqia si pjese përbërëse e Bashkimit Evropian dhe NATOS. Emigracioni llojet e tij, diaspora, mjedisi dhe turizmi.

KRITERE PËR HARTIMIN E TEKSTIT TË GJEOGRAFISË se GREQISE PËR KLASËN E TETË

Përveç kërkesave që parashtrihen në këtë program, puna e institucioneve, e grupeve të autorëve që do të marrin përsipër hartimin e teksteve, të përqendrohet edhe në plotësimin e disa kriterëve të tjera që kanë të bëjnë me këndvështrime të përgjithshme dhe më specifike shkencore apo didaktike, të cilat do të paraqiten në vijim.

1. PARIME TË PËRGJITHSHME

Teksti shkollor ka qenë dhe vazhdon të jetë instrumenti më efektiv i procesit mësimor. Për këtë arsye, tekstet e nxënësit të paraqesin veçori si në trajtimet konceptuale, ashtu edhe në formën e paraqitjes.

Hartimi i teksteve është proces. Ai duhet:

- Të bazohet dhe të jetë në koherencë të plotë me paketën zyrtare të lëndës shkollore dhe në veçanti me programin e reformuar dhe standardet lëndore;
- Të marrë parasysh përvojën e deritanishme të shkollës sonë dhe përvojat pozitive të vendeve të tjera;
- Të mbështetet në përvojat e praktikës së drejtpërdrejtë shkollore, duke përdorur metoda të ndryshme për tërheqjen e mendimit të nxënësve dhe mësuesve në këtë nivel;
- Të respektojë veçoritë e zhvillimit mendor dhe fizik të nxënësve;
- Të synojë nxitjen e ideve të reja në procesin e mësimdhënies dhe të nxënësve;
- Të synojë realizimin e një dokumenti fleksibël, që i lë vend mësuesit për zhvillime krijuese si në përmbajtje, ashtu edhe nga ana metodike.

2. KRITERE PËR HARTIMIN E TEKSTIT TË LËNDËS SË GJEOGRAFISË

Teksti i lëndës së gjeografisë, synon ndër të tjera, të krijojë në klasë, në miniaturë, një mjedis të përshtatshëm dhe motivues për përvetësimin nga nxënësit të njohurive gjeografike. Ai duhet të krijojë mundësinë jo vetëm të bashkëpunimit krijues të nxënësve me njëri-tjetrin, por edhe të bashkëpunimit ndërmjet mësuesve dhe nxënësve, madje më gjerë, bashkëpunimin e mjedisit shkollor dhe jashtëshkollor.

Teksti i lëndës së gjeografisë për klasën VIII të jetë *në përputhje me programin e*

miratuar nga MASH. Ai të përmbushë të gjithë objektivat mësimorë e pedagogjike që përmbahen në të. Në këtë mënyrë teksti do t'u përbëhet qëllimeve të sistemit arsimor, në përgjithësi, dhe të programit, në mënyrë të veçantë. Kjo gjë nënkupton mbajtjen parasysh të qëllimeve në dy nivele:

1. *të qëllimeve të shprehura hapur* në program. Kjo do të thotë që në tekst të përfshihen ato informacione dhe të mundësohen ato veprimtari që synojnë të arrihen qëllimet e shprehura në program;
2. *të qëllimeve të nënkuptuara*. Kjo do të thotë që autorët e teksteve të studiojnë dhe të zbulojnë atë sistem vlerash, në të cilat mbështetet një sistem arsimor demokratik.

Teksti nuk është përkthim i programit, i cili ka karakter sa detyrues aq edhe udhëzues. Këtë autorët duhet ta mbajnë parasysh. Këta të fundit, duke pasur një konceptim të qartë të procesit mësimor dhe duke pasur perceptimin e tyre për përmbajtjen e lëndës, mund të kthehen në një faktor përparimi e modernizimi në mësimdhënien e lëndës së gjeografisë. Në këtë drejtim, autorët mund të shfrytëzojnë:

- Hapësirat dhe fleksibilitetin e programit (orët në dispozicion ose përsëritjet);
- Aparatin pedagogjik të tekstit, i cili më shumë se çdo gjë tjetër kufizon ose zgjeron mundësitë e përvetësimit të objektivave të lëndës.

Teksti të krijojë mundësi për të sjellë në klasë shembuj konkretë të përfshirë në studim.

Nga pikëpamja pedagogjike, teksti të mundësojë realizimin e objektivave në *fishën e njohurive, të shprehive dhe të qëndrimeve*. Kjo do të thotë që teksti duhet të ofrojë, si për nxënësit ashtu edhe për mësuesit, *krijimin e situatave mësimore që mundësojnë realizimin e objektivave të mësipërm*. Këtu duhet të kujtojmë se veprimtaritë praktike nuk mund të shihen të ndara nga njohuritë gjeografike. Për këtë arsye autorët e tekstit të parashikojë ato njohuri që mundësojnë realizimin në tërësinë e tyre të synimeve dhe të objektivave të lëndës.

Sistemi i pyetjeve në fund të njësisë mësimore (autorët mund të përdorin edhe forma të tjera), të krijojë mundësinë që:

Nxënësit:

- Në mënyrë të pavarur të përvetësojë informacionin e tekstit;
- Të dallojnë atë çka është thelbësore nga ajo që nuk është e tillë, në varësi të objektivave të njësisë mësimore dhe të objektivave të programit;
- Të krijojë mendimin dhe qëndrimet e tij të pavarura, të mbështetura me argumente, si dhe të pranojë, të respektojë dhe të marrë parasysh argumentet e të tjerëve.

Mësuesit:

- Të zgjedhin metodat ndërvepruese më të përshtatshme për realizimin e objektivave të lëndës së gjeografisë;

- Të planifikojnë më mirë orën mësimore;
- Të mundësojnë vënien e nxënësve në kushte të barabarta të nxëni;
- Të mundësojnë nxënësit të përqendrohen në çështjet kryesore të temës mësimore;
- Të mundësojnë nxënësit të shfrytëzojnë njohuritë e tyre paraprake ose të përvetësuara gjatë procesit mësimor që janë të domosdoshme për përvetësimin e njohurive dhe të shprehive të reja;
- Të vlerësojnë realizimin e objektivave të njësive mësimore dhe nivelet e përvetësimit të tyre nga nxënësit etj.
- Teksti të përmbajë mësimore ose struktura mësimi të qarta, në formën e njësive mësimore, për të arritur objektiva të qartë mësimorë në përputhje me programin ose me standardet lëndore.
- Po kështu, në tekst mund të shfrytëzohet ose të nxitet edhe mundësia e marrjes së informacioneve të caktuara shpesh nga burime të tjera informacioni (atlasë, harta, foto etj.), gjë që do të bënte tekstin ose njësinë mësimore më fleksibël dhe më pak monotone, duke rritur edhe mundësitë e punës së pavarur e kërkimore të nxënësve.
- Gjuha e tekstit të jetë e thjeshtë, e kuptueshme, e pangarkuar me terma e terminologji të huaja ose që bartin kuptime të ndryshme.
- Nëse në tekst përdoren ilustrime, ato të bartin vlera kuptimore dhe emocionale që lidhen ngushtë me motivimin e nxënësve, me përmbajtjen e njësisë mësimore ose me objektiva të tjerë të programit.
- Nga pikëpamja sasiore, autorët e tekstit të shmangin informacionet e tepërta, të përsëritura etj., që shpeshherë krijojnë mbingarkesë tek nxënësit, të cilët jo gjithmonë janë në gjendje të dallojnë informacionin kryesor nga ai që nuk është i tillë në raport me kërkesat e programit ose të njësisë mësimore.
- Autorët të bëjnë kujdes që të mos krijojnë mbingarkesë edhe në dhënien e koncepteve. Mbingarkesa krijohet jo vetëm nga numri i madh i koncepteve që jepen në një njësi mësimore, por edhe nga pamundësia e sqarimit në kushtet e kufizimit sasior (pra informacioni) dhe kohor të njësisë mësimore. Informacionet shpesh (ilustrimet, fotot, tekstet, grafikët etj.) t'i shërbejnë sqarimit më të mirë të koncepteve.
- Njësia mësimore e tekstit të ketë një strukturë që të lejojë përmbushjen e funksioneve të tekstit, si dhe pasqyrimin e veçorive të përmbajtjes së temave të veçanta.
- Struktura e ndarjeve të tekstit, si dhe struktura e njësisë mësimore të tekstit (p.sh., tema) të jenë të njësuara gjatë gjithë tekstit.
- Faqosja e elementeve të ndarjeve mësimore (tituj, tekste, figura, pyetësorë, detyra, ushtrime etj.) të jetë tërheqëse dhe e mbështetur në procedurën logjike të shtjellimit të lëndës, në përgjithësi, si dhe temës, në veçanti.
- Përdorimi i hapësirave, nënvizimeve, qartësimeve, ngjyrave etj., të jetë i pranueshëm dhe në shërbim të çështjes që trajtohet.